

»πλέον ἀντικείμενα, ἐκ ποικίλης ὕ-
 »λης, ἤτοι χρυσοῦ, ἀργύρου, χαλκοῦ,
 »ὑέλου ἢ ὑελοειδοῦς τινοῦ ὕλης καὶ
 »πηλοῦ. Ἐν αὐτοῖς ὅμως οὔτε γράμ-
 »ματα ἢ ἐπιγραφαὶ ὑπάρχουσιν, οὔτε
 »νομίσματα, οὔτε σίδηρος, οὔτε εἰκὼν
 »θεοῦ, ἢ εἰδωλον, εἰμὴ μόνον δύο τε-
 »μάχια εὐρέθησαν ἁμοιωμάτων ἀνθρώ-
 »που.*

» Ἄξιον σημειώσεως φαίνεται ἡμῖν,
 »ὅτι ἐν τοῖς κοσμήμασι τοῖς ἐν τοῖς
 »τάφοις τοῦ Σπάτα εὐρεθίσαν, ὑπάρ-
 »χουσι καὶ τινα ἔχοντα ὁμοιότητα πρὸς
 »τινος τῶν τύπων τῶν μητρῶν ἐκ λί-
 »θου μέλανος σκληροῦ, εὐρεθέντα ἐν
 »ταῖς τῶν Μυκηθῶν ἀνασκαφαῖς, ἅπερ
 »δὲν νομίζομεν τυχαῖον.*

» Διὰ δὲ τῆς δημοσιεύσεως τῶν πι-
 »νάκων τούτων παρεχομεν εἰς τοὺς εἰ-
 »δήμονας τῆς ἀρχαίας Ἀσιατικῆς τέ-
 »χνης, τῆς τῶν Ἀσσυρίων ἰδίως καὶ
 »Φοινίκων καὶ Αἰγυπτίων, ἀπορμαῖς νὰ
 »ἀπορναθῶσι, κατὰ πόσον συγγενεύ-
 »ουσι τὰ τῆς Ἀττικῆς ταῦτα ἀρχαῖα,
 »πρὸς τὰ τῆς Ἀσιατικῆς τέχνης ἔργα».

» Οἱ τάφοι διήγειραν τὴν ὑπόνοιαν,
 »ὅτι ἠνοίχθησαν ἐν ἀρχαίοις χρόνοις,
 »πρὸς ἀναζήτησιν θησαυρῶν, καὶ ὅτι
 »πάλιν ἐκλείσθησαν. Ἐν αὐτοῖς εὐρέ-
 »θησαν ὅσα, καὶ ἐν τέλειον κρανίον
 »ἀνθρώπου, ἀνθρακις, στρώμα ἐκ τέ-
 »φρας ἀνθρώπων μετὰ ὀστέων κεκαυ-
 »μένων. Ἡ σύλλησις λοιπὸν ἐγένετο ἐν
 »ἀρχαίοις χρόνοις, ὅτε ἐπὶ τῶν χρό-
 »νων τῶν Μακεδόνων, ἐτιμᾶλλον ἐπὶ
 »τῶν Ῥωμαίων, ἐπεχείρησαν οἱ τότε
 »τυμβωροὶ τακτικῆν τῶν ἀρχαίων
 »τάφων ἐξετάσιν καὶ σύλησιν.*

» Οἱ τάφοι οὗτοι, ἐξάγγελοι καὶ φύ-
 »λακες ἀρχαίου πολιτισμοῦ, ἀνακύπτον-
 »τας ἐκ τοῦ βάλους τοῦ χρόνου, ἀνευ
 »σειρᾶς ἐποχῶν καὶ διαδοχῆς γεγονό-
 »των, καὶ μόνον ἐπιζῶντος εἰς τὰ μνη-
 »μεῖα αὐτὰ, ἐπέχοντα θέσιν νεκροσῆ-
 »μου τελειῆς, εἶναι ἔργα ἀνθρώπων, ὧν
 »ἢ περὶ τοῦ τάφου εὐσέβεια ἐμφαί-
 »νει ἄκαθόν τινα ἠθικῆς ἀναπτύξεως ἰ-
 »δεῶν, ἃς ἐλάττωσαν ἐπὶ τῶν πετρῶν

τούτων, μετασχουσὼν τῆς πνευματι-
 κότητος τοῦ ἀνθρώπου, ἐν τῷ γὰρ τοῦ
 ὁποῖου εἰσέδυσαν ἀυλότεραι τῆς ὕλης
 ἰδέαι.

» Ἡ ἔλλειψις ἐπιθυμῶν ἐπιγραφῶν
 καὶ γραμμάτων καθιστᾷ δυσχερεστέ-
 ραν τὴν λύσιν. Ὁ ἄνθρωπος, ἐνματίζων
 πρὸς τὸν πολιτισμὸν, αὐτομάτως κι-
 νεῖται περίξ ἐνὸς βωμοῦ, ἀναδειχθέντος
 αἰτίποτε ἢ κρηπίδος καὶ τὸ θεμέλιον τοῦ ἐ-
 κείθεν ἀρξαμένου ἡμέρου καὶ φιλοπόλευς
 βίου. Διὰ τῆς ἰδρύσεως τοῦ βωμοῦ ἢ πέ-
 ριξ αὐτοῦ ἀναυδος φύσις καθίσταται
 ἢ δονουμένη ἠχώ τῶν μυστηριωδῶν
 ἐνεργειῶν τοῦ πνεύματος· ὁ δὲ τέως νο-
 μᾶς καὶ πλάνης συναισθάνεται ἐμπεδου-
 μένην τὴν ὑπαρξίν αὐτῆς ἐπὶ τῆς γῆς,
 ἥτις γίνεται ὁ κληρὸς αὐτοῦ ὑπὸ τὴν
 ἐποπτεῖαν καθολικῆς τινοῦ ἀρχῆς, εἰς
 ἣν ἀναγάγει τὰ αἰσθητὰ ὄντα, καὶ ἐξ
 αὐτῆς ἐξαγάγει ἰδέας τινὰς καὶ ἀρχὰς
 ἀποτελούσας τὴν πνευματικὴν ἡγεμο-
 νίαν αὐτοῦ. Ἐνθα ἀνεγείρεται ναὸς,
 αὐτόθι ἐδραία καὶ ἀκίνητος περιουγά-
 ζει ἢ ὑπαρξίς τοῦ ἀνθρώπου, ὡς ἀπὸ
 σκοπιάς ὑψηλῆς, τὰ πάντα διὰ τοῦ
 φωτὸς ἐνατενίζοντος καὶ ἀγομένου νὰ
 ἐκλαμβάνῃ τὸ τέμενος, ὅπερ ἀνεγείρει,
 οἰονί τεχνουργημένην συνοπτικῶς τὴν
 εἰκόνα τοῦ σύμπαντος, εἰς ἃ κατέγει
 καὶ οὗτος θέσιν, ὡς λάτρις τοῦ θεοῦ,
 καὶ ὡς μέλος τῆς κοινωνίας, μεθ' ἧς
 ὁμοδοξεῖ καὶ πολιτεύεται. Τὸ ἄροτρον
 ἔθεν ἀπ' ἐνὸς, ὁ θύρσος καὶ ὁ αὐλὸς
 τοῦ ἱερέως ἀπ' ἐτέρου, ἀπεσκορδίζον
 τὸν πλάνητα βίον, ὅστις οὔτε βίωσι-
 μος δύναται νὰ κληθῇ.

» Αἱ Ἀθῆναι, ἢ κατ' ἐξοχὴν τροφὸς
 τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τὸ ἄστυ αὐτὸ, εἰς
 ὃ ἐπεροίτησε τὸ πνεῦμα, ἢ περιλαμπῆς
 αὐτῆ σιεφάνῃ τῆς σοφίας (β) εἰς μυ-

(β) Ἄπαιται γὰρ αἱ πόλεις καὶ πάντα τὰ
 τῶν ἀνθρώπων γένη πρὸς ἡμᾶς· καὶ τὴν ἡμιτέ-
 ραν διαίταν καὶ φωνὴν ἀπέκλινε. Ταύτην ἐγὼ τὴν
 μεγάλην ἀχὴν καλῶ τῶν Ἀθηναίων, οὐχὶ τριή-
 ρις διακοσίας ἢ πλείους... Ἀλλὰ καὶ φάσειεν
 ἂν τις ἀπάσας τῶν ἄλλων φωνὰς καὶ μὴ εἶτι
 ἐαρεβίων, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων, ταῖς

ρίας ἐστίας φωτὸς ἀναπέμφασα τὰ ἀίδια στοιχεῖα τῆς πνευματικῆς ζωῆς τῶν ἐθνῶν, ἃν δὲν ἐξήλθε πρώτη τῆς περιλειμαζούσης ἑκρηβρότητος, προαύτητα πρῶτον ἀνέλυσε δι' ἀκαμάτου ἐνεργείας, διατηρήσασα τὰ ὑπὸ τῶν ζέων καταβληθέντα σπέρματα, ἅτινα εὐτυχέστερον θυμακτίως ἀνέπτυξεν. Καὶ ἠκρατηριασμένον ταρχάνον τὸ ἄστυ ὑπὸ τῶν αἰώνων, οἵτινες συνέτριψαν τὸ ἐν αὐτῷ διάδημα τοῦ ὠραίου ἀπαστραψάντος ἀπὸ τοῦ προσώπου τῶν Ἀθηναίων πρὸς τὴν Ἑσπερίαν Εὐρώπην, περίστρατι ἐτι καὶ νῦν ὡς ὁ ἐρακλιόμενος λίθινος μινθύς ἀύλου τινός Ἀπόλλωνος, καταθέσσαντος εἰς τὰς πτυχὰς αὐτοῦ τὸ μυστήριον τοῦ καλοῦ, οἷον ἀπεκκλύθη ἐν συμμετρίᾳ καὶ ρυθμῷ, καὶ ἀληθείᾳ, δι' ὧν ἀνεχαίτισε καὶ ἐκόλοσε τὸ φαρμακίδιον καὶ ἄμουσον καὶ καταπληκτικὸν τῆς Ἀσίας. Ὁ φωτοδόλος οὗτος κρατὴρ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ ἑμπολιτισμοῦ, κυροροθέντος ἐν τῇ διαίτῃ τῆς Ἑλλάδος ἀντέστη κατὰ τῆς Ἀστυρίας τῆς Φοινίκης, τῆς Αἰγύπτου, ἐξ ὧν εἰσλήθησαν τὰ πρῶτα ζύπυρα, μεταποιηθέντα ὑπὸ τὰς νέας μορφάς, αἱ ἐξεύρεν ἡ Ἑλλὰς, ὑπεραυτίστητα ἐν τῷ κόσμῳ τὴν καθολικὴν δικαιοσύνην ἐν τῷ περικκλαεῖ καὶ λακτιῷ αὐτῆς ὁμοιότητα, τὸν λόγον, ἐν τῇ ποιήσει, ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ, ἐν τῇ εὐγλωττίᾳ λόγου, ὅστις ἐπερῶθη ἀρ' ἧς στιγμῆς ἡ ἐλευθερία κητησπάσθη τὴν θεσπεσίαν ἐκείνην γῆν, ἣν εἰσέτι ἐπικρατοῦσιν αἰθεροδικρῆ χρώματα τοῦ οὐρανοῦ, τὸ ἄστρο τῆς ἀηθρίας καὶ ὁ φλοῖστος τῶν θαλασσῶν.

Αἱ εὐγενεῖς ἰδιότητες τῶν λαθῶν ὑποφαίνονται καὶ ἐν τῇ παιδικῇ αὐτῶν ἡλι-

κίᾳ, κυρορούμεναι ἐμβρυωθῶς πῶς καὶ λαμβάνουσαι ἐν τῇ ἐπιπῶνῳ πάλῃ αὐτῶν πρὸς ἡμέρον καὶ κανονικότερον βίον, πρὸς τὴν ἡλικίαν καὶ εὐσθεσίαν ῥέποντα, πρὸς ὅν παιδευόμενοι εἰσέρχονται οἱ Ἀθηναῖοι ἅμα ἐξῆλθον τῆς Πηλαγικῆς νυκτός.

Καὶ ἐν αὐτῇ δὲ κυμαινόμεναι διέβλεπον μακροπύχας τινὰς ὑποφώσκοντας πολιτισμοῦ, δι' οὗ μικρὸν κατὰ μικρὸν ἀπέκλιον τῆς τραχύτητος αὐτῶν, καὶ μᾶλλον εὐπετεῖς καὶ ζωηροὶ γινόμενοι καθόσον ἐπολιτίζοντο, ἀπέλυον ἐκ τοῦ δεσμευμένου λόγου, ἔνεκεν τῆς ἀρρυθμίστου εἰσέτι γλώσσης, ὑψηλότερα καὶ εὐγενέστερα αἰσθήματα, ἐλδηλούμενα ἐν τῇ εὐσθεσίᾳ αὐτῶν πρὸς τοὺς τάφους ὑριστκόμενους ὡς τὸ ὄρητῆριον τῆς ψυχῆς πρὸς αὐλοτέραις ἰδέαις, καὶ ἡ οἰομαὶ ἀνέχασιν ἐκ τοῦ ὄρατος πρὸς τὸ ἀόρατον, δι' ὧν ἐτι μᾶλλον ἐπιτείνονται οἱ συνέχοντες ἄσμοι τὸν ἄνθρωπον μετὰ τινος μορφῆς θεητικίας.

Ἀπτόμενοι δὴν κόσμων, καὶ δικτελοῦντες τὸ μεθόριον αὐτῶν, προστηγκοντο πολλὰ καὶ εἰς τὰς διενέξεις αὐτῶν ὡς οἱ γενεαλογικοὶ πίνακες καὶ ἡ λίθινο Βίβλος, ἐν ᾗ ἀνεγράφοντο αἱ φυλετικαὶ καταγωγαί. (γ) Οὕτω λοιπὸν καὶ οἱ τάφοι, μεθ' ὧν ἐρριζοδόλουσαν ἐκθέταρον ἐν τῇ συνεδίῃσι τῶν ἀνθρώπων αἱ περὶ ἀδόσεις καὶ τὰ ἔθιμα, συνέτεινον νὰ ἐπερῶσιν τὰ δίσταρα καὶ ζηλότυπα πάθη τῆς ἐθνότητος αὐτῶν.

Αὕτη εἶχε μετὰ γάλας μαζῆς τῶν θωμῶν τὸ πνεῦμα τῆς ἰδίας πρωτοπικότητος, ἀγρομένης νὰ ἐκλαμάνῃ καὶ αὐτὸ τὸ numen ὡς ἔχον κοινωνίαν καὶ ἀ-

τῶν φελλίζομένων πάλιν ῥήματα προσερκεναι, ὡς εἰ περ' ἡμῶν περὶ ἀεὶ μὲν μέχρι γὰρ δι' ἧς καὶ τριῶν ῥημάτων ἀκούει τις καὶ τέρπειτο, ὡς περὶ ἐπαιδῆ, τὰ δὲ λοιπὰ κῆρος ἤδη καὶ πέντα ἐλέγχοντα. Μίση δὲ ἤδη τόσας μὲν πνευμάσεις, πᾶσι δὲ σπυλίοις καὶ δουλοπυθρίαις σύμμετροι, οἱ δὲ ἄπασι καὶ κραιφῆς καὶ τόποις ἀρκεῖ διο ψαχρὰ τὰ πρῶτα σκεδόν, ὡς εἰπεῖν, κίκτιται μὴ ἡ, σημειώματα λόγου καὶ χάρις (Λυσίου, Πινθ. σ. 299. Ὁρα καὶ Πινθ. Ἀττικὰ]

(γ) Ἐν τῇ διενεργείᾳ διενέξει, ἥτις τοσοῦτον διατάραξε τοὺς Ἀθηναίους καὶ Μεγαρεῖς, διαφιλονεικούντας ἐκαστέρου τὴν κατοχὴν τῆς Σαλαμίνος, ὁ Σίλων ἐξεύρεν, ὡς πρότερον μνημείων συνηγοροῦν ὑπὲρ παντός ἄλλο ἀρχαιοτάτου μνημείου, ὑπὲρ τῆς ἀρχαίας κατοχῆς τῆς νησοῦ ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, τὴν ἀνωρεῖν τῷ τάφῳ ἐν οἷς, ὡς εἰς τακτικῶν ἀλώθηται ὑπο τοῦ γήινου, ἐπερκενται τὰ ἔθιμα καὶ νομοματῆρα τῶν ἐπιζόντων λαθῶν.

νακράν προς τὰς ιδιότητας ἐκάστης τῶν φυλῶν αὐτῶν (δ)

Ἡ περὶ Θεῶν ἰδέα διεβλήτο εἰς μὴ ῥα πρίσματα ἀπ' ἀλλήλων διεστῶτα σχετικῶς τῆς ἀναπτύξεως τῶν διαφόρων φυλῶν. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ τῶν Θεῶν εὐνοία δὲν κατήγαγεν ἐκ τοῦ Ὀλύμπου, ἀδικροῦτος πρὸς πάντας, τὴν ἀκτινοβολίην αὐτῶν, ἀλλὰ μονομερῶς πρὸς τοὺς μὲν καὶ τοὺς δὲ, παρ' οἷς μᾶλλον ἐφαίνετο ὅτι ἐπεφοίτα ἡ χάρις αὐτῶν ὡς εἰς φίλους, μᾶθ' ὧν συνεβίουν.

Οἱ ἐσχάτως λοιπὸν ἀνακαλυφθέντες τάφοι ἐν Σπάτα τῆς Ἀττικῆς τάσσονται μετὰ τῶν πρώτων ἐκείνων μνημείων, εἰς ἃ ἐγκατοπτρίζεται ὁ ἠθικὸς βίος τῶν ἀνεγειρόντων αὐτὰ, ἐν τῇ διττῇ μορφῇ τέχνης καὶ κατρείας.

Οὗτοι συναποτελοῦσι τὸ στέλεχος τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ ἰδεῶν κοινωνίας, ἀρκούντως προαχθείσης, ὡς τῆς τῶν Ἀ

ἠαπτουσιν οἱ Μεγαρεῖς πρὸς ἑω τοὺς νεκροὺς κτερίζοντας. Ἀθηναῖοι δὲ πρὸς τὸ ἱερίον. (Πλούταρχος Σόλων).

Ἐντεῦθεν καὶ ὁ στίχος

«Οἱ εὐμίνοι δέρονται πρὸς Ἡλιον δύο τα. Κατὰ τὰ νενομισμένα τῆς θρησκείας, οἱ νεκροὶ ἐνθεύονται ἐν τοῖς τάφοις καθορώμενοι πρὸς τὸ αὐτὸ σπλάχν τοῦ ὄντος, πρὸς ὃ ἀνέτεινον τὸ ὄμμα αὐτῶν προσευχόμενοι ἀπέναντι τῶν ἀγαλμάτων.

Ἐκ τούτου μεταξὺ νεῶν καὶ τέτρων ὀρίσται ἡ αὐτὴ ἀλληλεγγύη τῶν ἰδεῶν. Ἡ αἰδοῖς τῶν Νεῶν ἦτο πρὸς ἀνατολὰς πρὸς ἑα τῶν ἱερῶν ἐλεπόντων (Πλούταρχος), ἐπομένως προσερχόμενος ἀπέναντι τοῦ ἀγάλματος εἶχον ἱεραμμενὸν τὸ πρόσωπον πρὸς δυσμὰς. (Πλουτάρχου Νουμά). Καὶ ὁ Vetrivius L. IX. Signum quod erat in cella spectat ad vespertinum caeli regionem — at qui adierat ad oram — spectat ad partem caeli orientis, et simulacrum quod erat in saedo.

Visconti, Opere varie, vol. III pag 94. — Ce précepte était applicable aux vites des Mégarions et les Nations Doriques, aux quelles les Romains semblent appartenir, et que par conséquent les Athéniens devaient être d'autant plus jaloux de suivre l'usage contraire, qui tenait à leur ancien origine, et les distinguait des autres Nations de la Grèce, et principalement des peuples d'origine Dorique, tels que les Megariens et les Lacédémoniens, contre les quels Athènes était le plus souvent en guerre.

δ) Ο α Lobek (A. Aglaophamus — Tom. 1. pag. 271.

θηνῶν, καὶ παρὰ πάσης ἄλλης ἀνεδειχθείσης τροφοῦ ὕμενου καὶ εἰσηγίου τοῦ τοῦ πολιτισμοῦ ἐν τῷ βίῳ τῶν ἀνθρώπων.

Τὸ ἀνεπίγραφον ὅμως τῶν περὶ οὗ ὁ λόγος τάφων καὶ ἡ παντελής ἔλλειψις γραμμάτων ἐπικυζίνει τὴν περιέργειαν καὶ διεγείρει ἔτι μᾶλλον τὴν διανοιαν εἰς ἀνεύρεσιν τοῦ λόγου.

(Ἔπεται συνέχεια)

ΧΗΜΕΙΑ

ΠΕΡΙ ΑΔΑΜΑΝΤΟΣ

Ἡ γνῶσις τῆς φύσεως τοῦ ἀδάμαντος καὶ ἰδίως τῶν χημικῶν ιδιοτήτων τοῦ ἀνθρακίκοι χρονολογοῦνται μόλις ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ τελευταίου αἰῶνος.

Πολλὰ σώματα, κατὰ τὸ φαινόμενον λίαν διάφορα, εἶναι μολοντοῦτο ἀνθρακίκοι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον καθαροί. Καὶ ἀπὸ τῶν δὲ λόγων ὁ ἀδάμας θεωρεῖται ἀνθρακῆς καθαρῆς καὶ κρυσταλλωμένος. Ἐν τῇ ἀρχαιότητι δὲ καὶ ἐν τῷ μεσαιῶνι ἡ ἀληθὴς φύσις τοῦ ἀδάμαντος ἔμεινε ἀγνωστος, ὅτε ὁ Νεύτων πρῶτος ὑπόπτευσε ὅτι ὁ ἀδάμας πρέπει νὰ ἦτε σῶμα εὐφλεκτον, βασίζομενος ἐπὶ τῆς σπουδαίας ἐκτροπῆς, ἣν λαμβάνουσιν αἱ ἀκτῖνες διερχόμεναι ἐκ τοῦ σώματος τούτου.

Τὰ πειράματα δὲ τῶν ἀκαδημαϊκῶν τῆς Φλωρεντίας κατὰ τὸ 1693 καὶ τὰ μετὰ ταῦτα γινόμενα τοῦ Φραγκίσκου τῆς Λοθαρινίας (de Lorraine), ἐπέβεβλήσαν τὰς προγνώσεις τοῦ Νεύτωνος, ἀποδεικνύοντα ὅτι ὁ ἀδάμας δύναται νὰ καῖ ὅταν θερμανθῇ ἰσχυρῶς, τιθέμενος ἐν συναρτίᾳ τῷ αἰερί, ἢ εἰς τὴν ἐστίαν κρυστικοῦ κατόπτρου, συνανθρακίζομένων ἐπ' αὐτοῦ ἠλιακῶν ἀκτῖνων, ἢ εἰς τὸ ἰσχυρὸν πῦρ σιδηρουργείου. Ἄλλ' ὁ ἀδάμας δὲ ἀλλοιοῦται οὐδὲ τήκεται, τιθέμενος εἰς ὅσον οἶόν τε ὑψηλὴν θερμοκρασίαν, ἀλλὰ μὴ κοινωνῶν μετὰ τοῦ αἰέρος. Τοῦτο ἀπεδείχθη ὑπὸ πολλῶν χημικῶν τῷ 1770.

Ὁ Λαδοτιέρος καὶ Γούυτον δὲ Μορ-